

Kommissionerna omstruktureras – vad förändras, vad förblir oförändrat?

Informationswebbinarium den 18 augusti 2025
om omstruktureringen av Taikes kommissioner

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Bakgrund till omstruktureringen

- Bildningsförvaltningen 2030-reformen, en del av regeringsprogrammet
 - Centret för konstfrämjande och Nationella audiovisuella institutet slås samman den 1 januari 2026 till Konst- och kulturmyndigheten
- En omstrukturering av kommissionerna lyftes fram 2021 i Taikes externa utvärdering *Ämbetsverk som söker sin form*
- Förberedelser i undervisnings- och kulturministeriet från och med hösten 2023
- Lösning våren 2024 enligt modellen "en enda kommission"
- Lagstiftningen godkändes av riksdagen i juni 2025
- **Nuvarande kommissionsstruktur kvar till den 30 juni 2026**

Viktiga principer för förändringen

- Säkerställa konstens autonomi
- Trygga kollegial bedömning
- Regional balans i bedömning och beslutsfattande
- Stärka mångfalden
- Rotation av sakkunniga
- Transparens i beslutsfattandet och förtroende för beslutsfattandet
- Uppföljning av förändringen och bedömning av effekterna

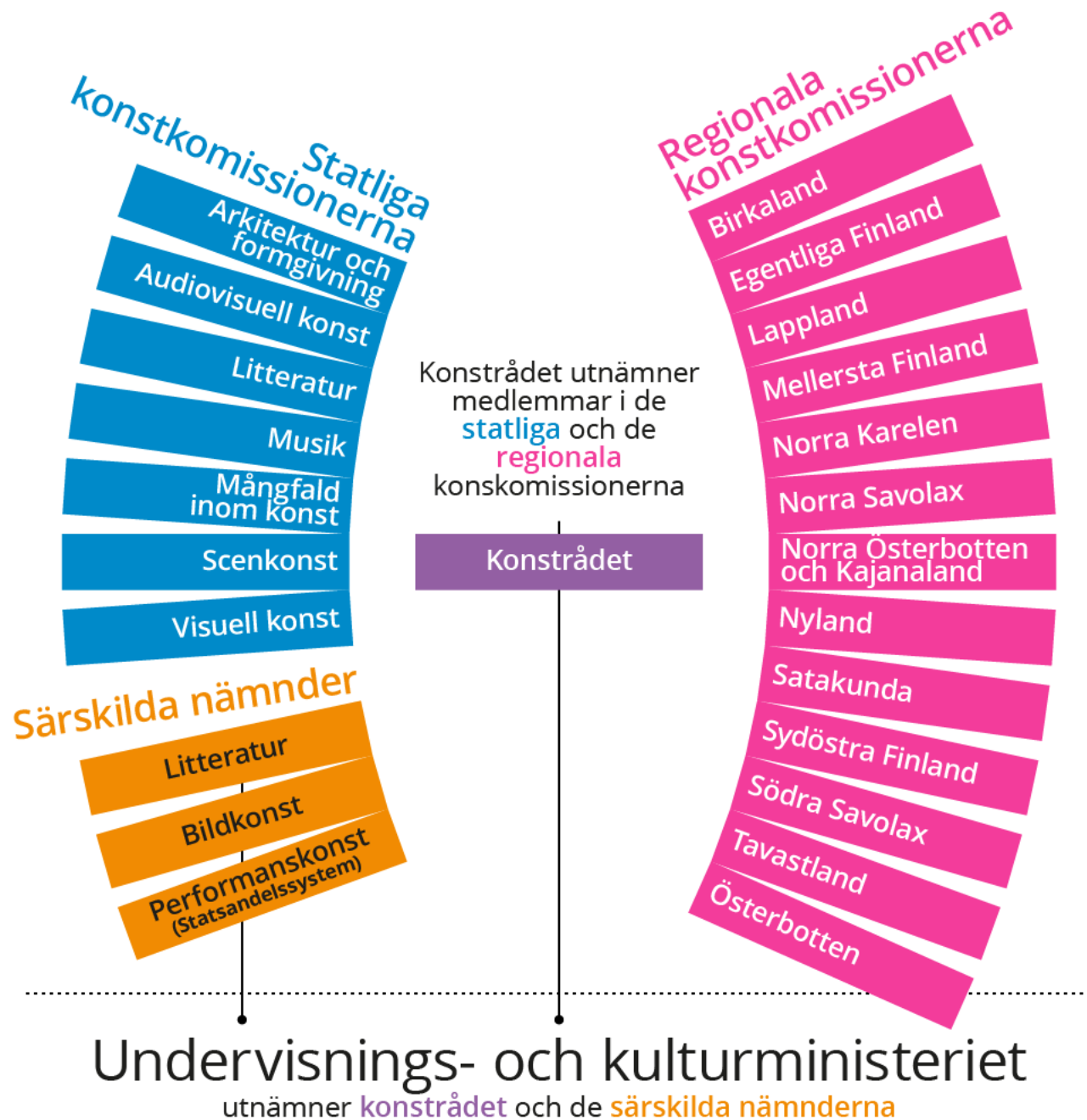
Varför görs förändringen?

- Baserad på förslag från Taikes externa utvärdering
- Jämfört med internationella systerorganisationer har den finska modellen varit exceptionell
- I det nya systemet fördelas bedömningsarbetet jämnare mellan tillgängliga sakkunniga
- Bedömningen blir flexibel när bedömningspanelerna kan sättas samman utifrån antalet ansökningar
- Blir möjligt att bättre beakta konstarnas särdrag och det föränderliga konstfältet
- Jävssituationer kan hanteras bättre än tidigare
- Omstruktureringen ger också kollegiala bedömare större flexibilitet: de kan påverka när och hur många ansökningar de ska bedöma
- En sakkunnig kan också själv ansöka om stipendium, förutsatt att han eller hon inte deltar i bedömningen av ansökningsomgången.

Taikes förtroendeorgan

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Sakkunnigbank

Konst- och kulturrådet
utser medlemmarna

Konst- och kulturrådet

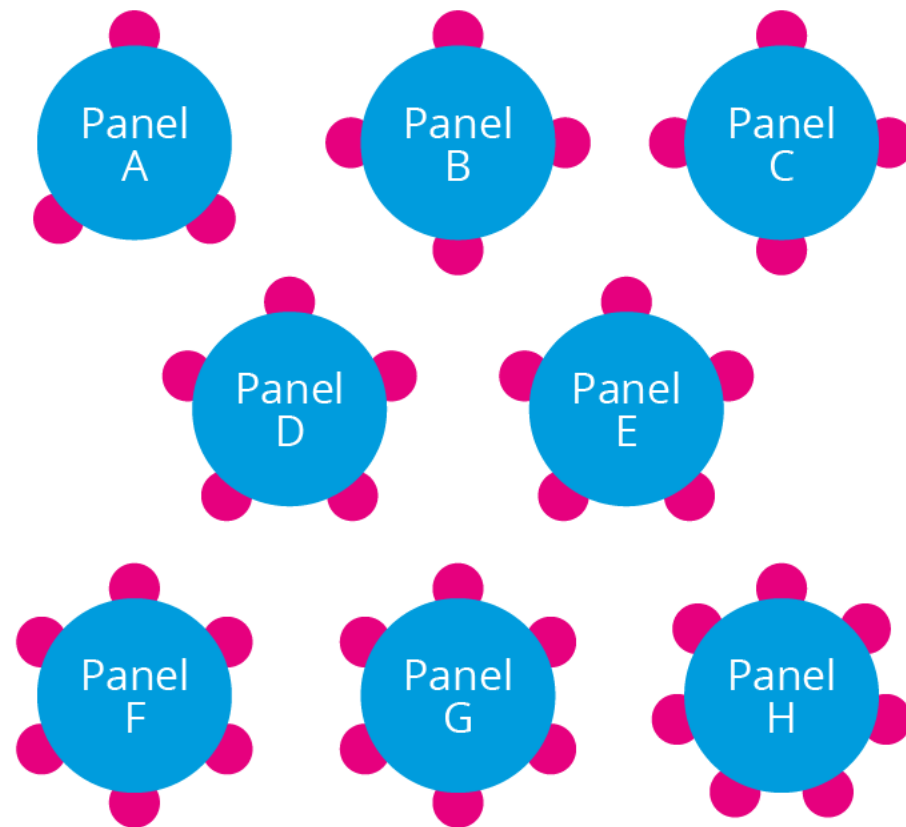
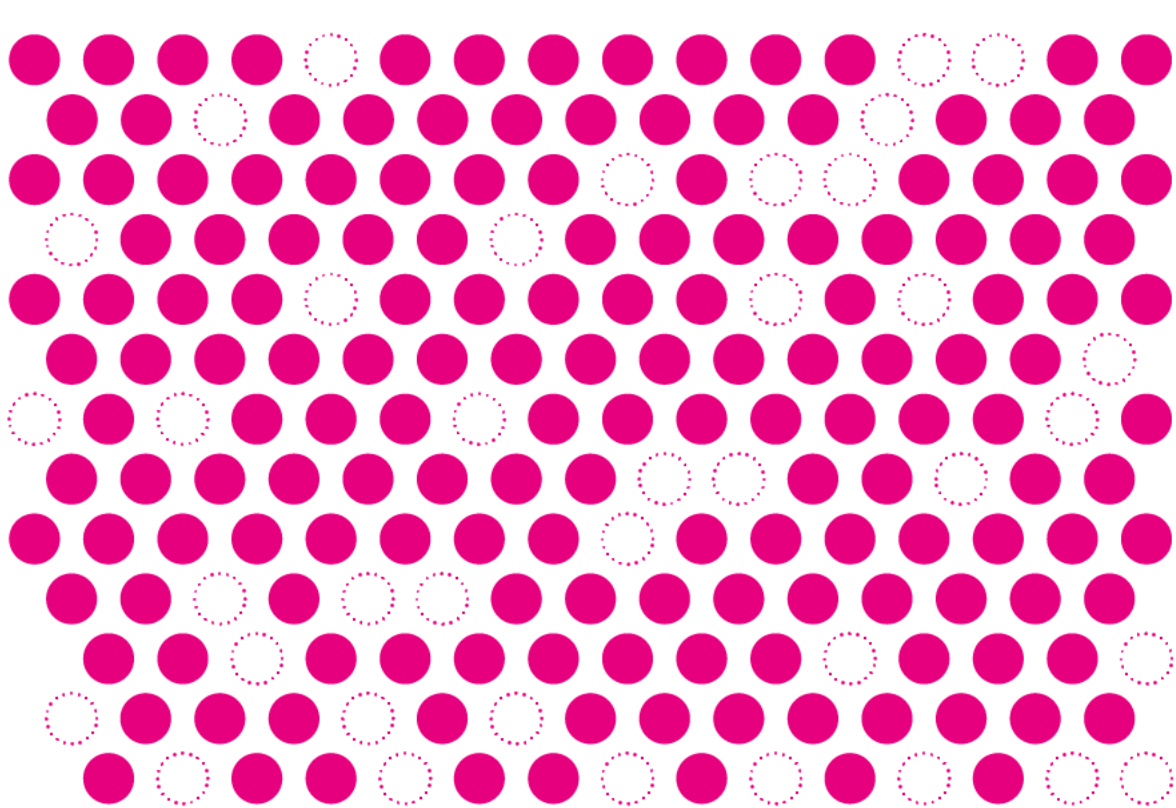
Utses av statsrådet

- *Stipendiebeslut fattas*

Bedömningspaneler

Ansökningarna bedöms
i bedömningspaneler

- *Stipendiebeslut bereds*

Taite

• *Sammansättning av bedömningspaneler*

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

Den nya strukturen

- Statsrådet utser ett konst- och kulturråd i samråd med centrala aktörer inom konst och kultur.
- Konst- och kulturrådet utser medlemmarna i sakkunnigbanken baserat på myndighetens beredning.
- Beslutsberedningen, som grundar sig på kollegial bedömning, görs i bedömningspaneler bestående av medlemmar i sakkunnigbanken. Panelerna utses av myndigheten.
- Konst- och kulturrådet fattar alla stipendiebeslut som grundar sig på kollegial bedömning baserat på bedömningspanelernas beredning.

Vad gör konst- och kulturrådet?

- Beslutar utifrån kollegial bedömning om statens konstnärsstipendier, andra stipendier som beviljas konstnärer och konstnärsgupper, konstpriser samt föreslår hederstiteln akademiker.
- Mandatperioden är tre år.
- Rådet består av en ordförande, 8–12 medlemmar och upp till sju suppleanter.
- Samma person kan vara med två mandatperioder i följd och därefter på nytt tidigast efter tre år.
- Medlemmarna och suppleanterna ska på bred front företräda sakkunskap ur olika synvinklar inom konst- och kulturpolitik.
- Tillsätts för första gången från och med den 1 juli 2026.

Ur lagmotiveringen

- Konst- och kulturrådet beslutar om förvärv av nödvändig sakkunskap och genomförande av kollegial bedömning.
- Rådet utser en sakkunnigbank från vilken utlysningsspecifika bedömningspaneler sätts samman för att yttra sig om ansökningar till stöd för rådets beslutsfattande.
- Syftet med förfarandet är att säkerställa konstens autonomi, vars centrala delar är kollegial bedömning och därtill hörande beslutsfattande på tillräckligt avstånd från det politiska beslutsfattandet och tjänstemännen (principen om armlängds avstånd).
- Rådets medlemmar kan till exempel företräda sakkunskap om skapande, produktion och förmedling av konst, strategisk utveckling av konst- och kulturbranschen, forskning inom konst och kultur, produktionsstrukturer och affärsverksamhet inom konst- och kulturbranschen samt ansvarsfrågor inom konst och kultur.
- Rådet bör ha tillräcklig kollegial sakkunskap inom konst och om konstnärens arbete. Det är också viktigt att beakta den regionala och språkliga representativiteten i rådets sammansättning.

Taikes interna förberedelser pågår

- Tidsplan 2025

- Augusti: första externa informationsmötet
- Augusti–september: intervjuer med medlemmar i de nuvarande kommissionerna och konstrådet
- Oktober: samråd med intressenter
- December: centrala processer klara vid årets slut

- Tidsplan 2026

- Januari: en ny myndighet, administrativa förfaranden fastställs i arbetsordningen
- Januari–februari: andra externa informationsmötet
- Mars: sakkunnigbankens medlemmar börjar utses
- Juli: konst- och kulturrådet inleder sin verksamhet, fastställer förfaranden för kollegial bedömning och utser medlemmar till sakkunnigbanken

Centrala frågor vid förberedelserna av förändringen

- Hur många medlemmar ska sakkunnigbanken bestå av?
- Vad är en lämplig omsättning av medlemmar i sakkunnigbanken?
- Hur går man tillväga för att sätta samman sakkunnigbanken?
- Hur säkerställs sakkunnigbankens representativitet, mångfald och regionalt täckande sakkunnighet?
- Vad är lämpligt när det gäller bedömningspanelernas antal, storlek och omsättning av medlemmar?
- Hur går processen till för att utse bedömningspanelerna?

Centrala frågor vid förberedelserna av förändringen

- Vad är konst- och kulturrådets riktlinjer för förfarandena för kollegial bedömning?
- Hur presenteras panelernas förslag för rådet och i vilka konstellationer fattas beslut?
- Hur hanteras bedömarnas och beslutsfattarnas jäv?
- Hur gör man det möjligt för bankens medlemmar att också vara sökande?
- Hur kan förändringen komma att påverka stödformerna?
- Hur kan förändringen komma att påverka ansöknings- och behandlingstiderna?
- Vilka kostnadseffekter har förändringen?

Hur märker kunderna av förändringen?

- Myndighetens nya namn kommer att synas redan hösten 2025, när utlysningarna av statsunderstöd för 2026 öppnas med Konst- och kulturverket som avsändare i tjänsten Sokunderstod.fi.
- I övrigt kommer inte kunderna att märka av förändringarna i bedömnings- och beslutsprocessen.
- I den nya strukturen vet den sökande inte nödvändigtvis i ansökningsskedet vilka sakkunniga som deltar i bedömningen av ansökan.
- Stödformerna, anslagen, ansökningstiderna och behandlingstiderna kan komma att ändras framöver, men ändringarna är inte direkt kopplade till omstruktureringen av kommissionerna.

Tack!

Henri Terho,
chef för finansiering av konst och kultur

Hanna Susitaival, ledande specialsakkunnig